

SOCIETAT

JORDI PLAY

Barcelona, ciutat 'cannabis-friendly'

La fira més gran d'Europa, el fòrum d'inversors més important del món, dos centenars d'associacions de fumadors, desenes de petites companyies, una clínica mèdica... La indústria relacionada amb el cànnabis tracta de fer-se un lloc a Barcelona. El creixent sector reclama una regulació clara que els protegeixi.

Reportatge de Nicolas Tomás

LES ASSOCIACIONS. La part més important del sector del cànnabis a Barcelona la formen les associacions de consumidors de cànnabis, que des del canvi de segle s'han multiplicat per deu.

robant-li la furgoneta amb tota l'herba que hi va cabre.

La peça apareix en el número 228 de la revista *Càñamo*, de la qual és editor. L'incident que va patir, sosté Prats, té a veure amb el fet que "Espanya i especialment Catalunya s'ha convertit en el viver de marihuana d'Europa", fet que, a més de donar un impuls al sector legal, ha cridat l'atenció de les bandes criminals. Amb una regulació, que desfé el negoci del crim organitzat, probablement això no hauria passat. Per això, des del seu naixement ara fa més de dues dècades, s'han dedicat en certa manera a fer activisme polític.

Jaime Prats ens rep a la redacció de la revista, al barri de Gràcia de Barcelona, al fons de la llibreria Oniria, també dedicada al món editorial cannàbic. *Càñamo* va néixer a la capital catalana el 1996, de la mà de 18 socis de l'Associació Ramon Santos d'Estudis sobre el Cànnabis, i des de llavors arriba als quioscos cada mes. Ha arribat a vendre desenes de milers d'exemplars. Avui fins i tot té edicions pròpies en països com Xile o Mèxic. "Allà on anem fem soroll i es crea polèmica. Vam anar a Mèxic i quatre dies després el Suprem va dictaminar que un grup de gent podia plantar per al seu propi consum", recorda.

Càñamo ha estat, molt probablement, la gran referència del món cannàbic a casa nostra. "Ens vam adonar que si volíem legalitzar la marihuana, havíem de normalitzar-la i necessitàvem un mitjà de comunicació", explica Jaime Prats, que afegeix: "La revista va néixer per fer activisme polític, per ajuntar i unir la gent interessada en el món de la marihuana, per desmuntar les mitges veritats i les mentides, que eren el pa de cada dia". Considera que el balanç d'aquests 20 anys és satisfactori: "A través de la revista van crear-se els primers bufets d'advocats especialistes, les primeres botigues de cultiu, les primeres distribuïdores".

Els polítics no els ho han posat fàcil, però han sobreviscut. Quan Àngel Acebes era el ministre espanyol de l'Interi-

or, afirma l'editor de la revista, van voler tancar-los. "Com no ens podien acusar d'apologia del consum com a delictes penal, ens volien castigar amb un delictes administratiu, ens volien posar una multa", explica Prats. "Vam tenir sort que no van tornar a guanyar les eleccions. Els socialistes van oblidar-se del tema. Si ens arriben a posar aquella multa, directament ens tanquen".

A Jaime Prats li costa fer servir paraules com "negoci" i "indústria", malgrat que admet que, per al cànnabis, serveixen tots aquests termes. "Per a mi mai no ha estat un negoci", diu. "Per a mi és una planta amiga, que m'ha ajudat a viure i créixer, però entenc que hi ha gent que treballa amb ella i vol guanyar-hi diners".

Les xifres sí que són de negoci. Segons els números amb els quals treballa el sector, la indústria del cànnabis legal va moure més de 10.000 milions d'euros a Europa el 2012 i es calcula que el mercat potencial global és de 130.000 milions d'euros. Segons un informe d'aquell mateix any, els consumidors de marihuana a Catalunya inverteixen uns 185,4 milions d'euros cada any en comprar l'herba, que si se li apliquéssin IVA –només es fa en les associacions de consumidors– suposaria al voltant de 40 milions d'euros en recaptació d'impostos. La cara més visible del sector, les associacions cannàbiques, facturen més de cinc milions d'euros al mes només a Catalunya. Els llocs de treball es calculen en desenes de milers.

Hi ha qui parla d'una febre verda. Si creuem l'Atlàntic, un informe de l'Arcview Market Research, investigador sobre el mercat del cànnabis, assenyala que el mercat cannàbic nord-americà va generar el 2016 uns ingressos de 6.700 milions de dòlars. Això suposa un creixement del 30% respecte de l'any anterior. Les projeccions de creixement que fan situen la indústria del cànnabis creixent a una velocitat similar a la de les companyies d'internet durant la dècada dels 2000.

Una persona que sí que la veu com un "negoci" i que "treballa amb ella i vol →

En el seu article de l'edició de desembre, Jaime Prats explica que, com és president d'un club cannàbic, té una petita plantació des de fa 12 anys. És en un lloc discret, amagat, i els veïns n'estan plenament informats. Però un addicte a la cocaïna, a canvi de 50 grams, els va delatar al seu camell. A les tres i mitja de la matinada, un grup d'homes va plantar-se a casa de Prats. Després de donar-li una pallissa, amenaçat amb un sabre i un bat de beisbol, van fer que els acompanyés al cultiu. Van acabar

LA ROSA VERDA

→ guanyar-hi diners” és el maresmenc Sergio Martínez. De fet, creu que s’aconseguirà abans la legalització si s’insisteix en el seu potencial econòmic que no pas en l’àmbit de les llibertats i els drets civils. Martínez és propietari de l’empresa BBG Projects, que gestiona des d’una guia de *growshops* (botigues de venda de productes per al cultiu de cànnabis) fins a una marca de fertilitzants, adobs i substrats. També és director a Europa de The Arcview Group, el fòrum d’inversors del sector del cànnabis legal més important del món. Nascut a San Francisco, celebra una desena de convencions anuals. Del 6 al 12 de març d’aquest any sortirà per primera vegada dels Estats Units. Aterrará a Barcelona.

The Arcview Group compta amb més de 600 membres inversors. Des del seu naixement el 2010, ha recollit uns 100 milions de dòlars que han servit per finançar més de 130 companyies i *start-ups*. També han aconseguit recaptar gairebé tres milions de dòlars en donacions per a campanyes a favor de la legalització. “Som un sector nou, amb la història que tenim. Hi ha gent amb molt bones idees però amb problemes de finança-

ment per dur-les a terme”, explica Sergio Martínez. “No és tan fàcil anar a un banc i demanar 200.000 euros per desenvolupar amb THC per als malalts de càncer”.

Com és el tipus d’inversor que hi participa? “La majoria d’inversors no tenen res a veure amb el món del cànnabis, sinó que són empreses d’altres sectors, que han vist el potencial que té”, afirma Martínez, que sosté que és una de les millors indústries en les quals invertir per la seva rendibilitat ràpida. Un inversor és d’una família d’ascendència mexicana que té una de les empreses de *no-odles* –fideus instantanis– més grans dels Estats Units. Un altre inversor ve d’una família que és propietària d’un equip d’hoquei. “Hi ha els mateixos inversors que trobaries en un fòrum d’empreses tecnològiques a Silicon Valley”, assenyala Martínez.

I els projectes presentats, com són? També hi ha de tot. El director europeu de The Arcview Group posa alguns exemples. Com el cas d’una empresa d’Alacant, que ni tan sols ve del món cànnabic, que ha creat un tipus de cultiu autònom, on tot el procés pot ser controlat per un *smartphone*. O una empresa

nord-americana que fa productes alimentaris amb diferents cannabinoides, i ha fet una línia d’aliments per a mascotes amb cannabidiol (CBD). També hi ha revistes, mitjans de comunicació, begudes amb propietats psicoactives i medicinals...

Tenen constància que, darrere d’alguns fons d’inversió, fins i tot hi ha empreses farmacèutiques. No ho fan a cara descoberta en part perquè són mal vistes en la indústria. “És un sector creat pels *hippies*”, recorda Sergio Martínez. Les dates escollides per a la convenció de Barcelona, afegeix, és perquè just després té lloc Spannabis, la fira del cànnabis més important d’Europa. Se celebra des de fa quinze anys a Catalunya, primer a Barcelona i ara a Cornellà.

“Spannabis va néixer per donar una visió normalitzadora del cànnabis al nostre país. Mostrar a la gent que això és un sector econòmic, social i cultural que està molt vinculat amb la nostra societat”, assegura Raül del Pino, director de la fira. “Al principi la gent ho veia com una cosa molt exòtica, com una *fira de fumetes*. Després es van adonar que no, que aquí vénen professionals de tot el món,

LA ROSA VERDA. Després de recollir gairebé 60.000 firmes, el moviment civil català va presentar al Parlament una iniciativa legislativa popular (ILP) per a la regulació de les associacions cannábiques, que va ser admesa a tràmit amb els vots de tots els grups parlamentaris, excepte el Partit Popular.

que aquesta és una indústria potent. Només cal veure tot el moviment que s'està donant als Estats Units”.

Amb motiu de l'edició de l'any passat, la tretzena, més de 34.000 visitants van passar per la Fira de Cornellà en només tres dies. Més de 500 empreses arribades d'una vintena de països i 3.000 professionals del sector van ocupar els estands. “Aquest any hem hagut d'habilitar un nou annex, i ja en són tres”, assenyala Raül del Pino. Gairebé 1.000 metres quadrats més per donar cabuda a una llista d'espera de més de 50 empreses. “I tot i això, encara se'ns ha quedat gent fora”.

La cara més visible

La part més important del sector, i la més visible, són les associacions de consumidors. Determinar quantes n'hi ha a Barcelona no és fàcil. El 2001 amb prou feines n'hi havia una quinzena. Però avui, segons les estimacions més conservadores, només a la capital catalana n'hi ha entre 120 i 160. Hi ha qui parla de 200 associacions, o fins i tot més. Tenen més de 165.000 socis. És, amb molta diferència, la ciutat de l'Estat espanyol amb més clubs.

La venda de cànnabis, com a tal, no està permesa. No són establiments oberts al públic, com els *coffeeshops* d'Amsterdam. Albert Mayol, responsable de l'associació Greenardó al barri del Guinardó, ens n'explica el funcionament: “A nivell legal es basa en un circuit tancat de persones que s'autogestionen i autodistribueixen el cànnabis sempre per a l'autoconsum en un àmbit privat. Això vol dir que un grup de socis decideix que té un cultiu propi, que només pot ser repartit entre aquestes persones segons preüvia previsió. Podem cultivar en funció del

nombre de socis que tinguem”. On tenen el cultiu? És un secret, perquè plantar-ne és il·legal.

A Greenardó, hi tenen cànnabis i productes derivats, des d'aliments fins a resines, extractes o cremes analgèsiques. Organitzen tota mena d'activitats, com ara concerts, partides de pòquer, conferències, cinefòrums... També ofereixen un servei terapèutic i un servei d'anàlisi de les diferents varietats que dispensen, feta amb l'ajuda de laboratoris especialitzats. A disposició de tots els seus socis hi ha informació sobre els efectes de la marihuana i per a la reducció de riscos i la prevenció.

No són com els *coffeeshops*, però alguns sí que actuen com a tals, malgrat que no poden. Especialment al centre de la ciutat, on les associacions estan més dirigides als turistes. És per aquest motiu que alguns clubs van ser clausurats l'any passat. “Nosaltres estem tranquils perquè fem bé les coses, però això no és cap garantia perquè no vinguin i entrin. Amb qualsevol excusa et tenen molt collat”, és dol Albert Mayol. La línia que separa l'alegalitat de

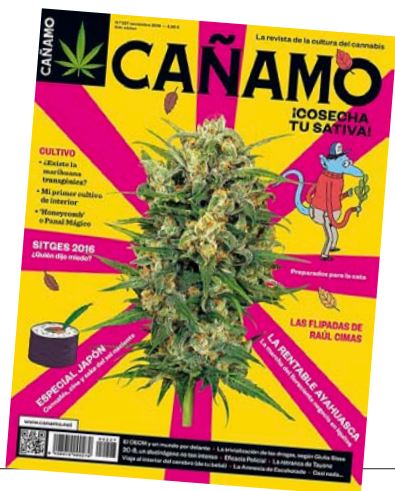
la il·legalitat en aquest cas és molt fina, i sovint els qui fan les coses bé també se senten desprotegits.

Justament això, el turisme, ha fet molt suculent el negoci de les associacions i ha provocat també l'entrada del capital estranger. Entre els titulars de les 46 associacions legalment constituïdes del districte de Ciutat Vella, dominen clarament els estrangers: hi ha 15 catalans, 13 italians, cinc argentins, quatre francesos, tres holandesos i la resta són britànics, serbis, nigerians, suïssos i xilens.

Un altra part molt visible són els anomenats *growshops*, les botigues dedi-

cades al cultiu de la marihuana. Només fent una recerca bàsica –“growshop barcelona”– a qualsevol cercador d'internet, ja apareixen una vintena de resultats. Fins i tot hi ha cadenes de *growshops* que tenen franquícies per tot l'Estat espanyol.

Entrem en un establiment que hi ha en ple Eixample de Barcelona. Tot just arribar-hi, ens reben uns grans sacs de terra, com per cultivar a quantitats industrials. A l'interior hi ha de tot, des d'articles de sistemes d'il·luminació i temporitzadors fins a sistemes de reg automàtic i de ventilació. A més a més, també venen tota classe de fertilitzants, substrats, insecticides i fins a 275 llavors diferents. Finalment tenen la secció que anomenen “parafernàlia”, on pot trobar de tot per a fumar i tractar l'herba. També llibres.

→ Les noves tecnologies no es queden enrere en aquest sector. La companyia nord-americana WeedMaps, amb seu a Califòrnia i que factura més de 400.000 dòlars mensuals, s'ha establert també a Barcelona. WeedMaps ofereix, en les seves pròpies paraules, “el buscador de clubs socials de cànnabis més gran del planeta”. Compta amb més d'un milió de comentaris i una comunitat de més de 875.000 persones. Microsoft també ha consumat que hi ha una gran oportunitat. El passat estiu va anunciar l'acord amb una *start-up* californiana per impulsar la venda legal de cànnabis. El que no se sap és si faran servir els *drones* d'Amazon.

Medicinal i terapèutic

Va néixer com un consultori en línia sobre cànnabis medicinal ara fa deu anys. L'objectiu era que els usuaris tinguessin informació gratuïta però real, contestada per un doctor, no per un simple cultivador o consumidor. Després de l'èxit que va tenir aquella experiència a la xarxa, Kalapa Clinic va obrir la seva primera consulta física, a l'Eixample de Barcelona. El seu director general i fundador, Serafín Otero, ens diu que és la primera clínica d'aquest tipus a l'Estat espanyol i fins i tot a Europa.

El director mèdic de la clínica, que atén els pacients, és el doctor Mariano García de Palau, que té el títol de metge i és especialista en reducció de riscos en tractaments coadjuvants amb cànnem i derivats. “Una gran part dels pacients vénen desesperats, amb totes les portes tancades, amb por i prejudicis. Ja m'agradaria que vinguessin quan tenen un 10% del cos amb càncer, no un 60%”, assegura Serafín Otero. Defensa les propietats del cànnabis: “És l'antiinflamatori més potent del món, l'antioxidant més potent del món i no té efectes secundaris. Ningú ha mort d'una sobredosi de cànnabis mai. En canvi, tu et prens una caixa d'ibuprofens i mors”.

Com en les associacions, les peripècies legals tornen a posar-se al descobert. Les principals substàncies de la planta –anomenades cannabinoïds– són el tetrahidrocannabinol (THC), que té efectes psicoactius, i el cannabidiol (CBD), que no en té. Per proporcionar tractaments amb CBD, no hi ha grans problemes: Kalapa Clinic ha creat la marca de productes myCBD (amb un laboratori al darrere), que ofereix des d'olis per cui-

EFE

nar fins a cremes que s'apliquen sobre la pell. Per proporcionar tractaments amb THC per sobre el 0,2%, han hagut de constituir-se en associació de consumidors, i els pacients que en necessiten se n'han de fer socis. Si no, no podrien subministrar-ne.

La llista de malalties per a les quals ofereixen tractaments i teràpies és ben llarga: càncer, epilèpsia, fibromiàlgia, depressió, esclerosi múltiple, Parkinson, diabetis, VIH, alzheimer, malaltia de Crohn, esquizofrènia, asma, síndrome d'abstinència... Fa miracles, el cànnabis? “Per a mi no són miracles, perquè són allà i els veig. Per a mi és la planta santa que hem maltractat molt”, respon Otero.

L'empresa Greenmotiv es dedica a la distribució de productes de cànnabis terapèutic. La seva principal marca és Annabis, una companyia txeca que ofereix un ampli catàleg de productes per a la salut, tractaments corporals i tractaments facials que tenen el cànnem com

a principi actiu. Un dels seus productes estrella és l'Arthrocann, disponible en gel i col·lagen, recomanat per a dolor en tendons, articulacions i músculs. Des de Barcelona, Greenmotiv comercialitza principalment a l'Estat espanyol.

Treballen amb herbolaris, dietistes, dermatòlegs o fisioterapeutes, i intenten introduir-se en farmàcies. Però és difícil, perquè la planta està mal vista, estigmatitzada. “La seva relació directa amb l'aspecte psicotròpic, recreatiu, li dona una visió negativa”, lamenta Ester Salmerón, cofundadora de Greenmotiv. “Però el cànnem no només és això. Si li treus aquesta part, té grans beneficis per a la salut. El cànnabis és el nou àloe vera. Té un gran potencial i cal donar-ne a conèixer els beneficis”.

“No ens agrada centrar-nos només en el sector cannàbic, sinó que ens dirigim més al sector generalista natural, orgànic”, explica Salmerón, que afegeix: “No ens centrem en el cànnabis, per-

UN NEGOCI AMB POTENCIAL. Des de fa 14 anys se celebra a Barcelona el saló Spannabis, la fira del sector del cànnabis més important d'Europa. Aquest any, abans de Spannabis, la capital catalana també acollirà el fòrum d'inversors de cànnabis més important del món.

considerat il·legal per una llei de l'any 1967, preconstitucional, però no està sancionat. La possessió, la tinença i el consum, quan és a la via pública, sí que està castigat, per l'anomenada llei mordassa. El tràfic o el cultiu que no sigui per a consum propi també està sancionat". A partir d'aquí, les activitats de les associacions i els *growshops*, per exemple, sovint es troben en uns llimbs legals.

Oriol Casals és també, juntament amb tot el moviment civil català, un dels impulsors de la Rosa Verda, una iniciativa legislativa popular (ILP) que busca la regulació de les associacions de consumidors. Actualment s'està debatent al Parlament, després d'haver recollit 60.000 firmes i haver estat admesa a tràmit per tots els grups parlamentaris, excepte el PP. "La ILP el que busca és donar un marc de seguretat jurídica a aquestes associacions de consumidors, que avui es troben desprotegides", apunta l'advocat. L'actual prohibició, creu, està allunyada de la realitat social: més de l'11% de la població consumeix cànnabis.

Però la regulació de les associacions, és només un petit pas. El sector reclama una regulació completa: "Amb la regulació hi sortiríem guanyant", afirma Oriol Casals, que afegeix: "Els consumidors guanyarien qualitat de vida, seguretat, coneixement i informació. L'administració, la possibilitat d'aplicar programes de prevenció de riscos i detecció precoç d'abús de substàncies. També hi guanyarien els treballadors del sector i la investigació. I, finalment, guanyariem en recursos públics a través d'impostos".

Algun país on les coses s'estiguin fent bé? Oriol Casals en posa tres exemples: "Pel que fa al cànnabis medicinal, per exemple, als Estats Units, en alguns estats com Califòrnia s'hi ha treballat durant gairebé 20 anys. Al Canadà ara també s'està desenvolupant una normativa completa sobre el cànnabis. I a l'Uruguai és ben conegut que és un model molt intervencionista. És sorgit d'un país justament que, com Catalunya, tenia molt poca tradició".

Per què Barcelona?

En un reportatge publicat l'estiu del 2014, el *New York Times* analitzava el fenomen de les associacions cannábiques a l'Estat espanyol, especialment a Catalunya, que desafiava unes lleis antiquades. El diari novaiorquès relatava llavors que "el nombre de clubs cannábics que han obert a Barcelona fa que els experts diguin que aquesta ciutat aviat desafiarà Amsterdam com la destinació dels turistes que volen col·locar-se en pau". Però per què tot això passa a Barcelona?

"És normal que aquest auge es doni en ciutats més obertes, com Denver, Portland, Barcelona, Madrid, Montevideo o Amsterdam", assegura Russ Hudson, un consultor de cànnabis nord-americà que viu entre Maine i Barcelona. "Però la principal diferència entre Barcelona i la resta de llocs és que mai ha estat il·legal per a l'ús personal, així que ha estat part de la cultura durant molt temps", afegeix. Per a Hudson, "el que estem intentant mostrar a Barcelona és que el que fem en la indústria és normal".

"Barcelona sempre ha estat la referència del món del cànnabis, és una mica com la Califòrnia de l'Estat espanyol", afirma Raúl del Pino. Segons el director de la fira Spannabis, si mai hi ha cap avançament social o polític, "ha de venir d'aquí". En el món del cànnabis, també: "Entre Barcelona i el País Basc van començar-ho tot. Són societats obertes al món, cosmopolites i modernes, i hi ha un moviment bastant arrelat".

Qui tingui interès per la planta, també pot anar al Museu de l'Haixix, la Marihuana i el Cànnem, al modernista Palau Mornau de Barcelona. Va obrir les portes ara fa cinc anys. Amb més de 900 metres quadrats i 6.500 peces, és el museu del cànnabis més gran del món. El seu propietari, l'empresari holandès Ben Dronkers, també defensa que Amsterdam i Barcelona tenen moltes coses en comú. Entre la gent del sector, però, hi ha més reticència a aquests paral·lelismes. ●

què hi ha molta gent del sector cannàbic que no només reivindica l'ús industrial, sinó també l'ús recreatiu. És una qüestió d'estigma. Hi ha gent que per la paraula *cànnem* ja no vol ni escoltar-te. Per això mirem de ser el màxim de seriosos possibles".

Aquesta és una constant. Totes les persones del sector del cànnabis terapèutic i medicinal amb qui parlem ho deixen clar: ells no tenen res a veure amb les associacions de fumadors ni amb l'ús recreatiu. Les respecten i fins i tot hi donen suport, però ells són una cosa diferent. Al final, però, hi ha un fet inqüestionable: la planta amb la qual treballen és la mateixa.

Regulació contra la desprotecció

L'advocat Oriol Casals, director de programes de l'Observatori Civil de Polítiques de Drogues, ens explica quina és l'actual situació legal, que considera insostenible: "El consum de cànnabis és